

Írás: Maribee Klára	
(atvétel) Textilrestaurátor	
Írás ideje: 2012.	
Földrajzi mutató: Kárpátok	
Időmutató: XXIX	
XV, A	

Tartalok:
"Fazekas alvászó
textilnemek
restaurálása"

"Maribee Klára
textilrestaurátor
Kárpátok"

Tervezés: 20 lap

FAZEKAS CÉHZÁSZLÓ TEXTILRÉSZÉNEK RESTAUÁLÁSA

MARTON KLÁRA
textilrestaurátor
KAPOSVÁR

FAZEKAS CÉHZÁSZLÓ TEXTILRÉSZNÉK RESTAURÁLÁSA

Tárgy: Fazekas céhzászló

Tulajdonos: Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeum

Leltári szám: 99.1.1.

A tárgy leírása:

A ritkaságszámba menő XVIII. századbeli fazekas céhzászló egylapos, mindkét oldalon festett.

Alapanyaga mustársárga színű félselyem damaszt. Szélét rojt díszíti, 4,5 cm-ként piros-zöld színű fonál váltakozik.

Formája: 105 x 104 cm-es téglalap az alapja, mely a zászló felső részén 110 cm hosszú fecskefarokban végződik.

A gazdagon díszített zászló téglalap rész közepén, mindkét oldalon 50 x 70 cm-es, kvalitásos festett olajkép látható. Az egyik oldalon Szent Flóriánt ábrázolja, lovagi páncélban, vizesvödörrel a kezében, aki „a legenda szerint imájával megmenti a lángokból egy égő házat”.

A másik oldalon egy összetett kompozíció van: a földbolygón ül Jézus, és az Atya Isten, felettük a Szentlélek, a földbolygó előtt Ádám és Éva áll. Éva épp a tiltott gyümölcsöt adja át Ádámnak.

A festmény alatt mindkét oldalon arannyal festve a következő felirat olvasható:

KAPOSVÁR BECSÜLETES FAZEKAS CZÉNEK ZÁSZLÓJA

A céhzászlókra jellemzően a műtárgy egész felületét arannyal festett, gazdag ornamentika díszíti.

Állapotleírás:

A zászló anyaga erősen szennyezett, foltos. Feltehetően a műtárgy igen kedvezőtlen körülmények között volt tárolva emiatt nagymértékű károsodást szenvedett. Hosszanti irányban szorosán fel volt tekerve, ennek következtében az alapszövet és a festmény is kb. 5-8 cm-ként szét van szakadva.

A zászló rúdtartó része teljesen hiányzik, csak a meglévő rojt és a szövetszél hosszúságából lehet következtetni a zászló teljes méretére.

A textilen nagyon sok helyen korábbi javítások nyomai láthatók. A szakadásokat durva, erősszálú cérnával öltögették össze. A hiányzó alapszövetet más anyaggal pótolták, ami igen eltér az eredetitől.

A festményrészen a kereszt szakadásokat apró öltésekkel varrták össze.

A fecskefarok részre varrott durva pótanyag alatt az eredeti szövet teljesen hiányzik. Hasonlóképpen a kép feletti résznél is ugyanilyen hiányok vannak.

Varrástechnikája: a rojtot, és a szélét duplán tűzőöltés varrták.

Tisztítást megelőző feladatok:

Első lépésben a festményrészt távolítottam el.

A zászló textil része annyira szakadozott volt, hogy a festményrészt el lehetett távolítani a szövet további károsítása nélkül. Több helyen a másodlagos varrásokot kibontottam, így két különálló műtárgyként lehetett restaurálni a tárgyakat.

A festmény restaurálását NKA pályázat támogatásból Fazekas Gyöngyi okl. festményrestaurátor végezte.

Következő lépésben a zászlót szegélyező rojtot fejtettem le.

Tisztítás:

A zászló tisztításánál a nedves eljárást választottam.

A mosást színlevérzési próba előzte meg.

Desztillált vízzel megcseppentettem az anyagot, az eredmény negatív volt, színváltozást nem tapasztaltam.

Két túllanyag közé varrtam a mosandó textíliát.

Nagyméretű kádban 30-40°C, 3g/l Prewocell nemionos mosószerrel oldatot készítettem, amibe belefektettem a zászlót. Puha szivaccsal többször végig tamponáltam a textilanyagot, majd többször lágy vízzel átöblítettem.

Tisztítás után a túll anyagból óvatosan kibontottam a zászlót és megfelelő méretű üveglapra fektettem. A fellazult kusza lánc és vetülék szálakat puha kefével és csipesszel szálirányba elrendeztem. A felesleges vizet papírvattával leittam.

A rojtot ugyanolyan mosóvízben mostam ki, mint a zászló anyagát.

Még nedves állapotban a rojtokat szálanként kisimítottam, finoman kikeféltam és ezt is üveglapon szárítottam.

Az alapszövet restaurálását megelőző feladatok:

Elsőként a kiegészítő anyagot és a cérnát választottam ki. Az alapanyag pótlásához legmegfelelőbbnek az organdy selymet találtam. Finom egyenletes szövésű, enyhe fénye hasonló a restaurálandó textilhez, varráshoz selyemszálát használtam. A segédanyagokat anilin festékekkel festettem meg.

Restaurálás:

A restaurálást ragasztásos eljárással végeztem.

Ragasztónak Mowilith DM C2 Polyvinylacetat-Dispersion ragasztót használtam.

A hiányzó részeket pauszpapírra átrajzoltam, a formát kivágtam és a megfestett pótanyagra fektettem. 1 mm-én nagyobb anyagot vágtam ki. A hiányzó részre fektettem és körben az alapszövetet és a pótanyagot 1-1 mm szélességben ragasztóval bekentem. Szilikon papíron keresztül levasaltam.

A kisebb-nagyobb hiányokat az előbb leírt eljárással restauráltam.

A zászló fecskefarok része, 25 cm-es ék alakban teljesen hiányzott. A darabot kiszabtam, széleit selyemszállal visszavarrtam, hasonlóképpen, ahogyan az alapszövet széle el volt dolgozva. Ezt a hiányzó darabot varrókonzerválással varrtam a helyére.

A zászlórúd felőli széle 20 cm-es szélességben teljesen hiányzott. A megfelelő szélességet a megmaradt visszatúrt szél rész hosszúsága adta. A pótanyagot a zászlóhoz ragasztással rögzítettem a másik szélét szabadon hagytam, mivel nem lehetett tudni, hogy milyen módon volt a széle eldolgozva, volt-e rúdtartó bujtató és milyen széles volt.

A restaurálást a zászló Szent Flórián felőli oldalán végeztem.

A hiányok pótlása után a restaurált festményrészt visszahelyeztem eredeti helyére.

Az alapszövet restaurálása után a rojtot visszavarrtam.

A zászló szélén körben (a felső rész kivételével) 1,5 cm széles aranyfestés fut végig. 1/2 cm textilcsík után szélesebb aransáv, aminek belső széle félkör alakú és a csúcán kis karikák vannak.

A zászló egész felületét elszórtan, arannyal festett ibolyavirághoz hasonló virágcsokrok díszítik. A Szent Flórián felőli oldalán a képtől jobbra fazekasok címere - fazekaskorong, simítószerszám - felette a magyar korona, ferde kereszttel, a kép baloldalán a korabeli magyar címer látható.

Az arannyal festett részek sötétbarna kontúrfestéssel voltak kiemelve. Ezek a minták a zászló mindkét oldalán láthatók és egymásnak tükörképe, szinte fedik egymást.

A fent leírt díszítések, feliratok, szövegek nagy része igen le volt kopva, szinte csak a festés alapozásából volt kivehető, ezért mindenképpen indokolt volt a díszítő festés újraaranyozása.

Az aranyozó festést Nagy Ágnes restaurátor végezte.

Tárolás:

A zászló nagy mérete miatt, textiltároló szekrénybe nem lehet tárolni. A porosodás és egyéb külső hatásoktól való védelem miatt 2 db 3 mm-es plexilap közé raktuk. Ezzel a megoldással, szállítható, könnyen mozgatható, tárolható és kiállítható is.

A zászló ideális tárolási körülményei: egyenletes 16-18 °C hőmérséklet, 50-55 %-os relatív páratartalom és max. 50 Lux fényerősség.

Kaposvár, 2011.

A ZÁSZLÓ RESTAURÁLÁS ELŐTT

Rippl-Rónai Múzeum
Városi Múzeum
ma 2899-2012
Néprajzi Adattár

A ZÁSZLÓ RESTAURÁLÁS ELŐTT

Ribbort-Rózi Művészeti Galéria
Városi Múzeum
MA-2899-2013
Hénerzi Adattár

A ZÁSZLÓ RESTAURÁLÁS ELŐTT

Rippl-Rónai Múzeumi Kézirattár
Városi Múzeum
M 2899-20B
Néprajzi Adattár

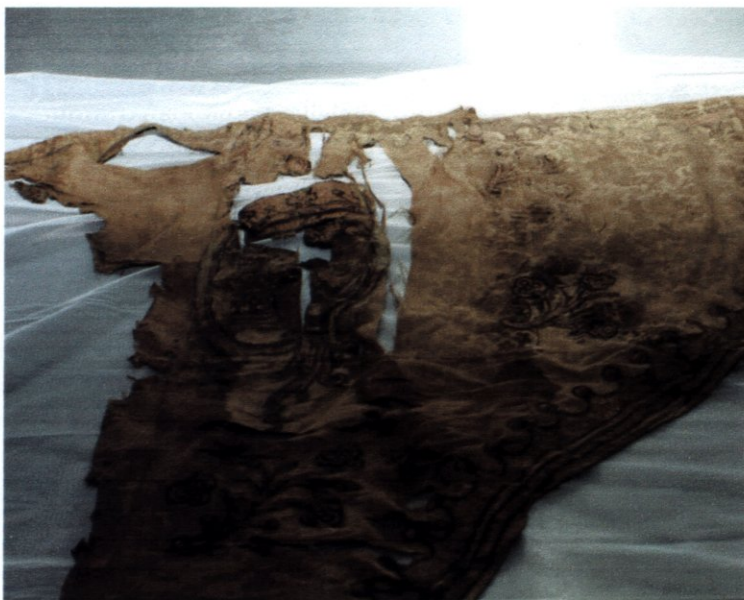

A ZÁSZLÓ RESTAURÁLÁS ELŐTT

A ZÁSZLÓ RESTAURÁLÁS ELŐTT

A ZÁSZLÓ RESTAURÁLÁS ELŐTT

Réplé-Róna Megyei Határok
Városi Múzeum
MA-2000-2013
Néprajzi Adattár

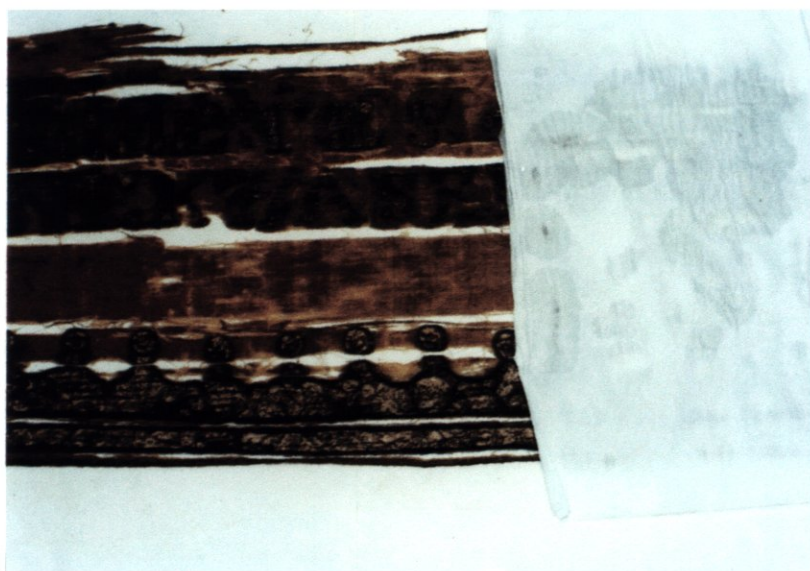
A ZÁSZLÓ TISZTÍTÁS KÖZBEN

Répi: ...
MA-2899-2013
Néprajzi Adattár

A ZÁSZLÓ SZÁRÍTÁSA, FORMÁRA IGAZÍTÁSA

Rippl-Rónai Múzeum
M 2899-2012
Néprajzi Adattár

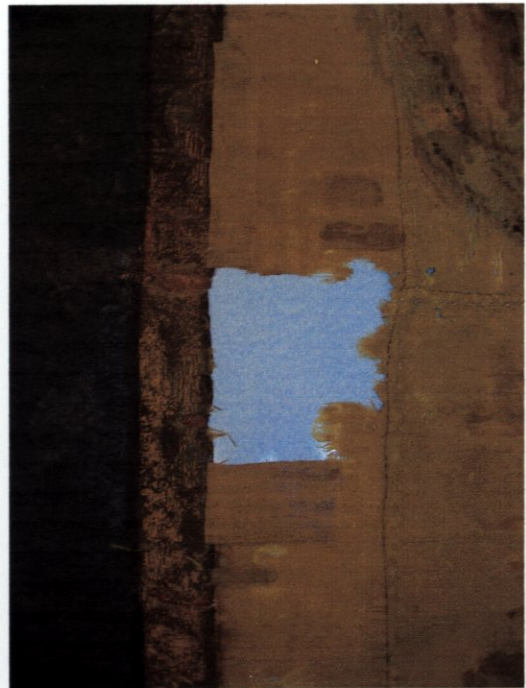
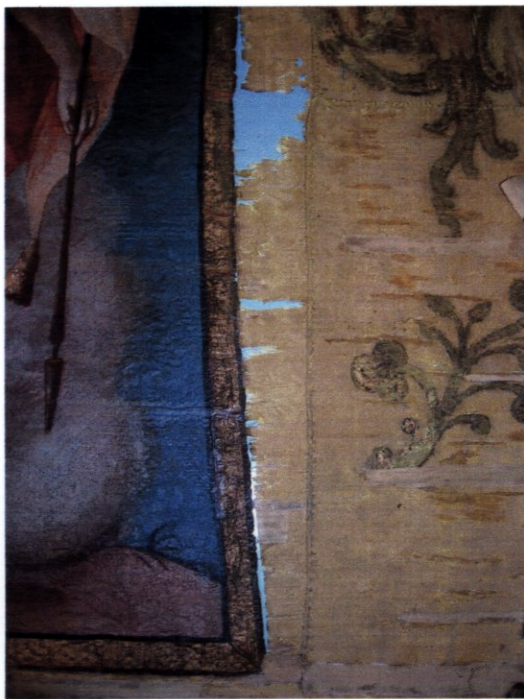
AZ ALAPSZÖVET HIÁNYAI

Réplakó Múzeum
MA-2899-203
Néprajzi Adattár

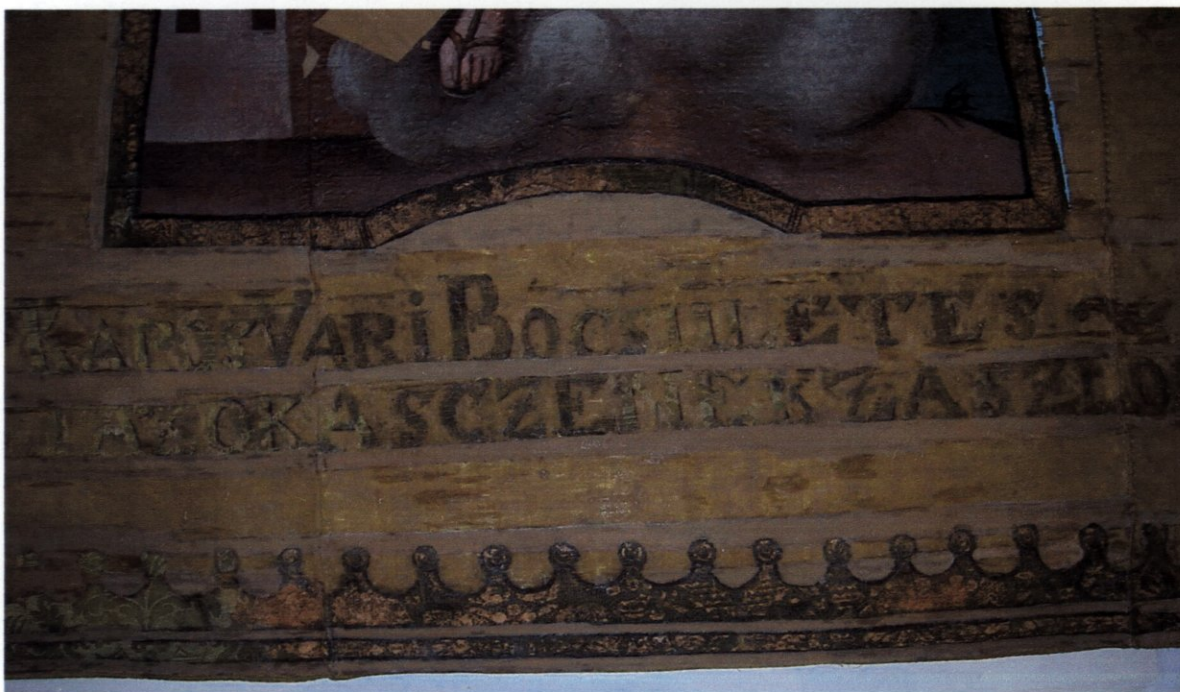
A ZÁSZLÓ TEXTILRÉSZÉNEK RESTAURÁLÁSA

A ZÁSZLÓ TEXTILRÉSZÉNEK RESTAURÁLÁSA

RIEGER
SÁNDOR PALOTA
MŰZSÉNY
m 2899-203
Néprajzi Adattár

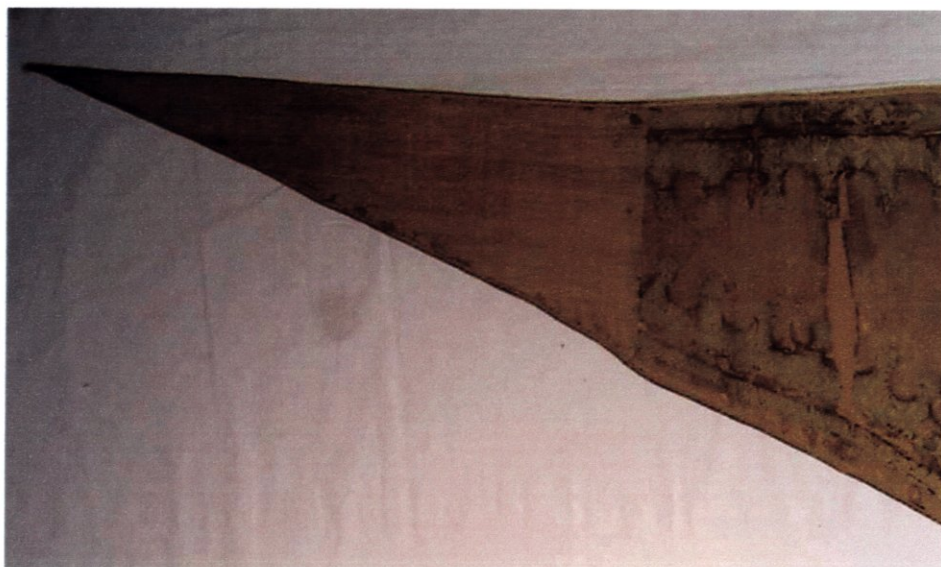
A ZÁSZLÓ TEXTILRÉSZÉNEK RESTAURÁLÁSA

Rippl-Rónai Múzeum
Városi Múzeum
MA-2898-2013
Néprajzi Adattár

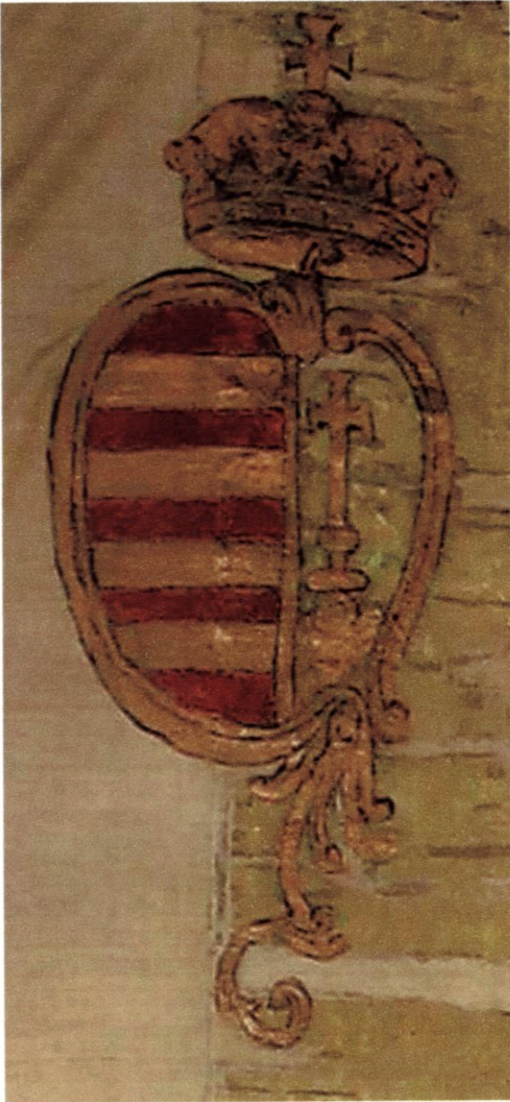

A ZÁSZLÓ SAROK RÉSZÉNEK RESTAURÁLÁSA

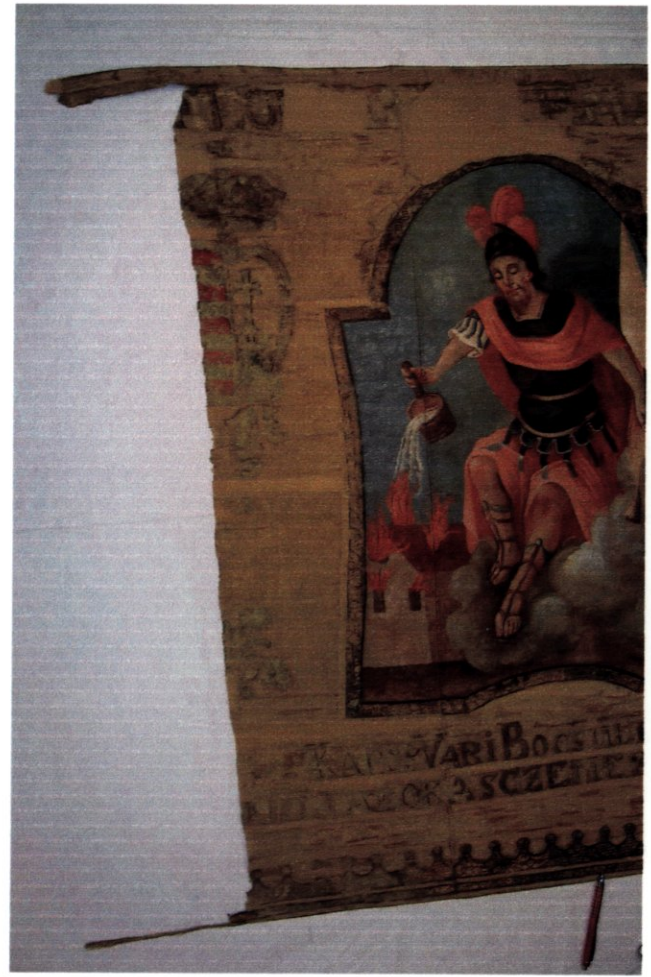

A ZÁSZLÓ DÍSZÍTÉSEI

Rippl-
Városhelyi
Múzeum
MA 2899-203
Hérajzi Adattár

Révfülöpi Művelődési Hely
Révfülöpi Múzeum
M-2899-2018
Képzőművészeti Osztály

A RESTAURÁLT ZÁSZLÓ

